

Pest protocol SBO De Kristal

Inleiding

Dit protocol is opgesteld aan de hand van de richtlijnen "opzet anti-pestprotocol Stichting Gewoon Speciaal". Daarnaast is het pedagogisch handboek van de school en de methode De Vreedzame school leidend geweest voor het tot stand komen van dit protocol.

Dit protocol bestaat uit:

1. Het belang van een pestprotocol;
2. De uitgangspunten van de school;
3. Definitie van plagen en pesten;
4. Rollen bij pestgedrag
5. Signalen voor een pestsituatie
6. Wat doet de school aan preventie/ Stappen bij situatie van pesten
7. Consequenties bij pestgedrag
8. Sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem/ Methode sociaal-emotioneel ontwikkeling
9. Positief leer-en werkklimaat/omgangsregels
10. Meten van de sociale veiligheid
11. Contactpersonen en instanties (intern/ extern)
12. Rol van ouders/verzorgers

1 Het belang van een pestprotocol

Dit protocol is opgesteld om pestgedrag bij kinderen te voorkomen en indien nodig correct te kunnen handelen in situaties waarbij een kind wordt gepest, zelf pest of het pesten als omstander meemaakt. In de wet Sociale Veiligheid is vastgelegd dat scholen de taak hebben te zorgen voor een sociaal veilige school voor alle kinderen.

De school heeft twee interne vertrouwenspersoon (zie beleidsstuk IVP)

2 De uitgangspunten van de school

Missie van De Kristal: "De Kristal.....laat ieder kind stralen"

Eerst het unieke kind, dan de leerling. Wij zien jou en sluiten niemand buiten. Vanuit vertrouwen, betrokkenheid en talent levert iedereen die verbonden is aan De Kristal een bijdrage. Wij laten iedereen optimaal groeien en stralen. Samen zij wij verantwoordelijk en staan wij sterk.

De Kristal werkt vanuit een visie op pedagogisch contact dat zich kenmerkt door gericht te zijn op de verbinding met de ander. Wij bieden een pedagogische, tactvolle leeromgeving vanuit een veelal autonomie-ondersteunende lerarenstijl. Het fundament van waaruit de ondersteunende stijl wordt geboden is gebaseerd op de drie psychologische basisbehoeften:

- Relatie;
- Autonomie;
- Competentie;

De medewerker neemt voortdurend op basis van situaties vanuit de relatie beslissingen. Het pedagogisch handelen van de medewerker staat in dienst van de ontwikkeling van het kind en de groep. Het pedagogisch handelen van de medewerker sluit zoveel mogelijk aan bij de situatiebeleving van de leerling die tegelijkertijd de leerling in staat stelt om verder te gaan met zijn bezigheid. Het pedagogisch handelen staat in dienst van *bieden wat nodig is*. Het is de tact die de medewerker hanteert waarbij mede vanuit intuïtie gereageerd en gehandeld wordt. Het fenomeen "*Pedagogische Tact*" is datgene wat zichtbaar en voelbaar is dat de medewerker op het goede moment de goede dingen doet en zegt, ook in de ogen en beleving van de ander. Het gaat in ons werk, naast de competenties van de medewerker, vooral om wie hij/zij is.

In het pedagogisch handelen op De Kristal gaat het voortdurend om de afstemming van het handelen naar de behoeften die op dat moment essentieel zijn.

In het pedagogisch handelen zijn de waarden van ieder personeelslid waar hij/zij voor staat van groot belang. De overeenstemming van elke persoonlijke waarde is vastgelegd in de kernwaarden van De Kristal. Deze kernwaarden liggen ten grondslag aan de missie en visie van De Kristal.

Kernwaarden van De Kristal zijn:

- Vertrouwen;
- Verbinding;
- Eigenheid;
- Groei.

Er is een apart *handboek Pedagogisch Tact* dat omschrijft hoe we de pedagogiek vanuit de missie en visie inrichten in de school en in ons handelen.

3 Definitie van plagen en pesten

Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Het is een groepsproces waarbij pesters, gepeste, omstanders of meelopers, volwassen beroepskracht (leraar, sportleraar) en ouders betrokken kunnen zijn. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Anderen kijken tegen het sterkere kind op.

Plagen is niet hetzelfde als pesten. Bij plagen is er sprake van incidenten en het gebeurt vaak spontaan en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast; de ene keer plaagt de één, de andere keer de ander. Het gebeurt zonder kwade bedoelingen en is daarom vaak leuk en plezierig onder de kinderen.

(bron www.nji.nl/Pesten-Probleemschets-Definitie)

Voor situaties waarin digitaal pesten aan de orde is maken wij gebruik van informatie op onderstaande site en van het protocol Social-Media:

<https://www.stoppestennu.nl/online-pestening-gevaaren-jongeren-0>

4 Rollen bij pestgedrag (bron: <https://www.stoppestennu.nl/rollen-bij-pestening>)

Als je in je hoofd een situatie neemt waarin iemand wordt gepest, welke personen zijn er dan allemaal bij betrokken? Is dat alleen de pester en het slachtoffer?

We spreken in dit geval over de rollen die mensen hebben als het gaat om pesten.

De bekendste is de pester. Deze persoon heeft de hoofdrol in zijn eigen “toneelstuk”. Maar zoals het ook in een echt toneelstuk gaat, staat er niet 1 persoon op het podium. De pester heeft anderen nodig om zijn rol goed te spelen. Deze rollen worden niet altijd bewust gekozen, daarom is het, om inzicht te krijgen in het proces rondom pesten, goed om te weten welke rollen er nog meer zijn.

Wij bekijken bij situaties van pesten alle rollen en kiezen vooral ook vanuit ons pedagogisch handelen voor een groepsbenadering; dit betekent dat wanneer er een situatie in de groep is die om aandacht vraagt, gericht op pestgedrag, de leerkracht de groep aanspreekt en bevroegd op wat zij ervan vinden dat er gebeurt wat er gebeurt; verantwoordelijkheid geven vanuit de regels en afspraken die we met elkaar hebben. Dit sluit aan bij onze visie op onderwijs en gedrag. Iedere situatie waarin een dilemma zit is een groepsaanpak de eerste stap.

De assistent

Een pester is niets zonder zijn assistent, er moet altijd wel iemand in de buurt zijn waar hij op kan vertrouwen en die hem aanmoedigt in zijn gedrag.

De meeloper

De meeloper heeft niet in de gaten dat hij een belangrijke facilitator is in het pestproces. Onbewust keurt hij het gedrag van de pester en zijn assistent goed, door bijvoorbeeld te zwijgen of te lachen als er iets gebeurt. Deze meeloper zal zelf geen zichtbaar pestgedrag vertonen, maar verhoogt door zijn gedrag wel de status van de pester.

De buitenstaander

Het spreekwoord ‘Wie zwijgt stemt toe’ is op deze rol van toepassing. Dit is de grootste groep. Deze mensen weten dat er gepest wordt, maar ze doen niets. Ze lachen niet als er iets gebeurt, maar ze zullen er ook niets van zeggen. Juist door niets te doen, tolereren ze het gedrag van de pester en zijn assistent.

Het slachtoffer

Iedereen is anders. En het slachtoffer is diegene die stelselmatig wordt gepest. Voorbeelden die aanleiding kunnen zijn; Misschien heb je rood haar? Ben je klein van stuk? Of heb je andere hobby dan de meeste kinderen uit je klas?

Als je systematisch, dus dat het vaker gebeurt, gepest wordt, dan sta je in de rol van slachtoffer.

De verdediger

Affectie is voor deze persoon belangrijker dan status, hij wil de relatie met mensen goed houden. Deze persoon zal niet direct iets doen, maar kan als de pesters uit de buurt zijn een grote steun zijn voor het slachtoffer, door bijvoorbeeld te zeggen dat hij het niet zo moet aantrekken.

5 Signalen voor een peestsituatie

Het is belangrijk dat elke pedagoog/werknemer in de organisatie alert is voor signalen die pestslachtoffers uitsturen. Onderstaande lijst helpt ons en haar omgeving om ze in kaart te brengen.

Signalen op school:

- Mag niet meedoen bij spelletjes of wordt als laatste gekozen;
- Schoolprestaties gaan achteruit;
- Vermijdt de speelplaats of blijft dicht bij de leerkracht tijdens de pauzes;;
- Ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit;
- Klaagt over buikpijn, hoofdpijn;
- Heeft misschien niet één goede vriend;
- Bezittingen worden afgenomen/ verstoep;
- Wordt uitgelachen, onvriendelijk benaderd.

Signalen thuis:

- Komt thuis met kapotte fiets, kleding of spullen;
- Heeft blauwe plekken, schrammen en dergelijke;
- Neemt nooit klasgenootjes mee;
- Is bang om naar school te gaan;
- Kiest een onlogische route van en naar school (vermijden van de kortste route);
- Slaapt onrustig en heeft nare dromen;
- Vraagt en/of steelt geld van familie;
- Wordt niet uitgenodigd op feestjes van klasgenoten;
- Overspannen/gestrest op zondagavond of aan het einde van een vakantie.

6 Wat doet de school aan preventie / Stappen bij situatie van pesten

De school biedt structureel het programma van De Vreedzame School aan. Daarnaast wordt het pedagogisch handelen ingericht vanuit de vier kernwaarden van de school: Vertrouwen, Verbinding, Groei en Eigenheid (zie voor toelichting Het Pedagogisch Handboek van De Kristal). De Kristal werkt met een multidisciplinair team. Als Commissie van Begeleiding (CvB) komen zij vrijwel elke week bij elkaar en indien nodig ook voor advies met betrekking tot een situatie waarin mogelijk sprake is van pesten. Door veelal te observeren en te reflecteren in de groep en met de leerlingen zelf, wordt voortdurend gewerkt aan een veilig leef- en werkklimaat.

Wanneer er gesignaleerd wordt dat er sprake is van pesten ondernemen we de volgende stappen:

1. Het pestgedrag wordt gesignaleerd en wordt gemeld bij de groepsleerkracht;
2. De leerkracht hoort het verhaal aan en gaat informatie inwinnen bij de pester, de gepeste en andere betrokkenen;
3. Als er geen sprake blijkt te zijn van pestgedrag, handelt de leerkracht deze gebeurtenis verder af.
4. Is er wel sprake van pestgedrag, dan worden de problemen met de betrokkenen besproken. Er worden afspraken gemaakt om het probleem op te lossen. Hiervan wordt een kort verslag

gemaakt, ondertekend door alle betrokkenen en opgeborgen in de afzonderlijke dossiers. Het kan zijn dat het gesprek na schooltijd plaatsvindt met alle betrokken leerlingen. De directie en de teamleden worden mondeling op de hoogte gebracht. De ouders van de leerlingen waar het om gaat worden benaderd door de leerkracht en de afspraken worden toegelicht.

5. Er wordt ALTIJD afgesproken, dat bij herhaling, ouders ook ingelicht zullen worden.
6. Binnen 1 of 2 weken vindt een evaluatiegesprek plaats onder begeleiding van de leerkracht. Het kan zijn dat dit na schooltijd plaatsvindt. Hierin wordt besproken of de gemaakte afspraken nagekomen worden. Als alles naar wens verloopt wordt het probleem afgesloten. Hiervan wordt een kort verslag gemaakt, ondertekend door alle betrokkenen en opgeborgen in de afzonderlijke dossiers.
7. Als blijkt dat er geen wezenlijke verbeteringen zijn en er een herhaling van zetten is, gaat de leerkracht uitgebreider investeren. Een lang of kort handelingsplan voor de pester en gepeste met evaluatiemomenten is de volgende stap. Dit wordt besproken met de Commissie van Begeleiding (CvB).
8. Het pestgedrag/ de situatie wordt besproken met alle ouders van de betrokkenen en specifiek met de ouders van de pester. De directie en de teamleden worden ook op de hoogte gebracht door de leerkracht/ CvB.
9. Als ouders datgene wat in gang wordt gezet niet ondersteunen en/of er geen verandering optreedt in het gedrag van de pester, kan het zijn dat we genoodzaakt zijn om de eerste stappen van het protocol Schorsing en Verwijdering uit te voeren (zie protocol SGS Schorsing en Verwijdering)

7 Consequenties bij pestgedrag

Wanneer blijkt dat alle stappen zoals beschreven niet het gewenste effect behalen/ het pesten niet stopt, treedt het Protocol Schorsing en Verwijdering in werking.

8 Sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem

Wij zijn een Vreedzame School. Wij maken structureel gebruik van de lessen uit De Vreedzame School. In elke groep wordt in oktober en maart een groepsplangedrag opgesteld op basis van de uitkomsten van de ZIEN signaleringslijst (en de leerling-vragenlijsten in de groepen 5 tot en met 8)

9 Positief leer- en werk klimaat / omgangsregels

Voor een positief leer-en werkklimaat verwijzen we naar het Pedagogisch Handboek. Hierin staan de omgangsregels en afspraken waar vanuit we hier op De Kristal met elkaar om gaan.

10 Meten van de sociale veiligheid

Voor het meten van de sociale veiligheid en het welbedingen van de leerling maken wij gebruik van het programma ZIEN!. Twee jaarlijks (in de maand oktober en in de maand maart) wordt er door iedere groepsleerkracht een signaleringslijst ingevuld. Op basis van de uitkomsten stelt de leerkracht een groepsplan gedrag op. In de groepen 5 tot en met 8 worden ook de leerling-vragenlijsten afgenomen. De uitkomsten hiervan worden gebruikt bij het opstellen van het groepsplan.

11 Contactpersonen en instanties (intern / extern)

Op De Kristal wordt er samengewerkt. De Commissie van Begeleiding (CvB), bestaande uit de adjunct-directeur, de intern begeleider, de orthopedagoog en veelal de schoolarts is intensief betrokken bij alle leerlingen. Wanneer er sprake is of lijkt te zijn van pesten komen zij op verzoek van de leerkracht samen om de situatie te bespreken en eventuele externen in te schakelen (denk aan Bureau Halt, Jeugdpoint, wijkagent, doorverwijzing van de schoolarts naar bijvoorbeeld Praktijkondersteuner)

12 Rol van ouders/verzorgers

Voor de rol van ouders maken wij gebruik van de do's en dont's dat als bijlage is toegevoegd aan dit protocol. Bron: https://www.stoppestennu.nl/sites/default/files/uploads/do_dont_ouders.pdf

In elke situatie vinden wij het van groot belang dat we samenwerken met de ouders/verzorgers van onze leerlingen. We werken constructief voortdurend aan een goede samenwerkrelatie met alle ouders/verzorgers.